

Lekarze – patroni wielkopolskich ulic

Gąsiorowskich

Zasługi Gąsiorowskich dla Poznania

Ulica Gąsiorowskich na Łazarzu (łączy ul. Głogowską z ul. Kolejową) (ryc. 1.) upamiętnia Bronisława Saturnina i Helenę Gąsiorowskich, którzy w roku 1913 ufundowali zakład leczniczy przy tej ulicy. Helena Gąsiorowska była bogatą właścicielką ziemską, obarczoną trwałą dysfunkcją ruchu, która postanowiła ofiarować sumę 2 milionów marek niemieckich na rzecz utworzenia na ziemiach polskich zakładu ortopedycznego. Fundatorka na wykonawcę i organizatora wyznaczyła dr Ireneusza Wierzejewskiego.

Jednocześnie przypomina lekarza Ludwika Hiacynta Gąsiorowskiego, patriotę i wybitnego historyka medycyny.

Ludwik Hiacynt Gąsiorowski (ur. 16.08.1807 r. w Rudzie k. Wielunia – zm. 9.12.1863 r. w Poznaniu) (ryc. 2.) po ukończeniu Gimnazjum św. Marii Magdaleny w Poznaniu w 1829 r. rozpoczął studia medyczne we Wrocławiu. Po wybuchu Powstania Listopadowego udał się do Królestwa, by wziąć w nim udział, początkowo jako żołnierz w jeździe poznańskiej, a potem jako podlekarz. Po upadku powstania kontynuował studia we Wrocławiu, które ukończył w 1835 r. z dyplomem doktora medycyny i chirurgii na podstawie pracy doktorskiej dotyczącej historii medycyny w Polsce. Po zdaniu egzaminu państwowego w Berlinie rozpoczął praktykę lekarską w Poznaniu w 1836 r., specjalizując się w chorobach wewnętrznych i położnictwie.

Blisko współpracował z Karolem Marcinkowskim zarówno w zakresie medycyny, jak i działalności społecznej i filantropijnej. Marcinkowski, opuszczając Poznań, by odbyć karę więzienia w Świdnicy, przekazał wszystkich swoich chorych pod opiekę Gąsiorowskiego, z którym prowadził ożywioną korespondencję. Z inicjatywy Gąsiorowskiego powstało w 1842 r. w Poznaniu Towarzystwo dla Zakładania i Prowadzenia Ochronek dla Biednych Dzieci. Przewodniczył mu do 1848 r. Gąsio-

Ryc. 1. Ulica Gąsiorowskich w Poznaniu

Ryc. 2. Ludwik Hiacynt Gąsiorowski (1807–1863)

rowski wspierał liczne dzieła Marcinkowskiego, w tym w 1845 r. został wybrany do zarządu Kasyna Polskiego w Bazarze oraz od 1844 r. był jednym z członków dyrekcji Towarzystwa Naukowej Pomocy dla biednej uczącej się młodzieży. W latach 1842–1853 był radnym Rady Miasta Poznania.

Był aktywnym członkiem tajnego związku demokratycznego i brał udział w przygotowaniach do powstania, za co został aresztowany w 1846 r. Przebywał 7 miesięcy w więzieniach pruskich. W okresie Wiosny Ludów działał jako lekarz w obozach i szpitalach powstańczych.

Niezależnie od swej działalności medycznej, społecznej, filantropijnej oraz patriotycznej był też Gąsiorowski wybitnym naukowcem, pionierem badań z zakresu historii medycyny w Polsce. Napisał czterotomowe dzieło *Zbiór wiadomości do historii sztuki lekarskiej w Polsce od czasów najdawniejszych aż do najnowszych*, wydane w latach 1839 (392 str.), 1853 (475 str.), 1854 (710 str.) i 1855 (415 str.) (ryc. 3.).

Od chwili założenia, tj. od 1857 r., Gąsiorowski był członkiem zarządu Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Był członkiem honorowym prestiżowych towarzystw naukowych, w tym krakowskiego, warszawskiego i wileńskiego. Uniwersytet Jagielloński w 1851 r. powołał go na kierownika katedry historii medycyny, jednak rząd austriacki odmówił jego zatwierdzenia ze względów politycznych. W późniejszych latach Akademia Medyko-Chirurgiczna w Warszawie proponowała mu również katedrę historii medycyny, której nie przyjął z powodów zdrowotnych.

W 1840 r. ożenił się z Florentyną Żychlińską, z którą miał 3 synów (jeden z nich – Maciej, został później lekarzem miejskim w Poznaniu) i 3 córki. Zmarł w 1863 r. w Poznaniu i został pochowany na dawnym cmentarzu świętomarcińskim. W 1953 r. jego prochy przeniesiono na Cmentarz Zasłużonych Wielkopolan.

Ryc. 3. Zbiór wiadomości do historii sztuki lekarskiej w Polsce od czasów najdawniejszych aż do najnowszych Ludwika Gąsiorowskiego (dostępny w internecie na stronach Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej: <http://www.wbc.poznan.pl>)

PROF. NADZW. DR HAB. MED. ANDRZEJ GRZYBOWSKI
AE.GRZYBOWSKI@GMAIL.COM